

VOLTOOID LEVEN TUSSEN DOGMATIEK EN RETORIEK

Terwijl ik deze column schrijf is het de laatste dag van de 'week van het voltooide leven'. Een rumoerige week, die veel te denken heeft gegeven. Maar de initiatiefnemers kunnen gerust zijn: ze hebben hun doel bereikt. Alleen niet voor mij. Wanneer is een leven voltooid? Wie beslist daar eigenlijk over? Van oudsher was dat natuurlijk God. Niemand beneemt zich van het leven omdat alleen God weet wat je nog te volbrengen hebt in dit leven. Ik heb het destijds uitgebreid bestudeerd bij Thomas van Aquino. Alleen God kan een mensenleven voltooien: alleen Hij kan afmaken wat wij beginnen. Alleen Zijn genade kan onze natuur volmaken. Aan ons de uitnodiging om vrij te kiezen voor een leven in harmonie met jezelf, medemens en God. Aan Hem de vervulling van de belofte dat Hij ons thuisbrengt. Thomas' diepe geloofshouding getuigt van veel wijsheid. Het feit dat alleen God uiteindelijk oordeelt geeft ruimte. Niemand weet wie er in de hel komt. Niemand weet wat er op het laatst in de diepte van de ziel zich afspeelt. Niemand werpe dus de eerste steen. Maar de opdracht is wel om de wereld zo in te richten dat ieder mens zich gesteund weet om te leven tot het eind.

Thomas' denkwereld kan gebruikt worden als een dogmatische gevangenis: wanneer wel het verbod om zelf uit het leven te stappen overeind blijft, maar er te weinig aangereikt wordt om het uit te houden in zinloosheid of verdriet. Alleen verbieden heeft nog nooit gewerkt. Nergens. Het werkt alleen wanneer het inzicht meekomt dat de begrenzing heilzaam is. Er is dus altijd een aanvullend overtuigend verhaal nodig. Hoe groot is het contrast met het neoliberale verhaal van het Burgerinitiatief 'Voltooid leven' van de actiegroep Uit Vrije Wil. Binnen vier dagen haalde die 40.000 steunbetuigingen binnen voor het idee dat mensen boven de 70 jaar zelf mogen beslissen wanneer het genoeg geweest is.

Het heeft me aan het denken gezet. Wanneer is mijn leven voltooid? Even er van uitgaande dat ik daar over kan oordelen. Ik zou in ieder geval het geluk willen meemaken van mijn vrouw die oma wordt. En ooit mijn kleinkinderen willen zien, mochten die er komen. Niet één keer, maar vaker natuurlijk. Ik zou ze willen zien opgroeien, en als zij weer kinderen krijgen... Wanneer is het eigenlijk over? Ik zou trouwens ook alle pianosonates van Beethoven willen kunnen spelen. En Bach's *Wohltemperierte Klavier*. Het zijn waarschijnlijk allemaal gedachten van een gezonde veertiger. Het probleem is natuurlijk dat zolang ik leef, er steeds weer zoveel is wat ik wil meemaken dat ik nooit klaar ben. Toch hoor je van mensen bij wie het wel genoeg is geweest. Zoals die overgrootmoeder die gefilmd werd terwijl ze een bakje yoghurt met meer dan honderd pillen opat. Ze stierf in dezelfde nacht dat haar achterkleinkind geboren werd. Ik begrijp er niets van. Ik geloof dat de zoon die haar hielp integer is. Maar snappen doe ik het niet. En hoe kan ik nu instemmen met wat ik niet begrijp? Hoe moet dit me overtuigen? Ondanks alle retoriek die grof wordt ingezet via de media. Ik krijg alleen maar meer vragen.

Ik zou willen praten met degene die haar echt gekend heeft. Die me kan vertellen wat zich heeft afgespeeld in het diepst van haar ziel. Wanneer is levenslust weggeraakt? Wat is er gebeurd en had het ook anders kunnen gaan? Gaat het om mensen die gedoemd zijn om er zelf een eind aan te maken omdat hun trein hoe dan ook een keer op dood spoor raakt? Of kunnen we ons zo voorbereiden op de oude dag dat we nooit klaar zijn? 40.000 duizend steunbetuigingen in 4 dagen. Zoveel mensen die de leegte wel snappen en zich melden. Is het niet beangstigend? Licht hier niet een grootse taak voor die bescheiden beroepsgroep die mensen begeleid in de afdaling naar de bodem van hun ziel?

Dr. Carlo Leget,
UHD Zorgethiek (Universiteit van Tilburg)